

**МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА
ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЯ**

**«ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ
НАУКИ І ОСВІТИ
В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ»**

ВИПУСК 108

31 серпня 2024 р.

м. Переяслав

УНІВЕРСИТЕТ ГРИГОРІЯ СКОВОРОДИ
В ПЕРЕЯСЛАВІ

Рада молодих учених університету

Матеріали
Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції
**«ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ
НАУКИ І ОСВІТИ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ»**

31 серпня 2024 року

Вип. 108

Збірник наукових праць

Переяслав – 2024

УДК 001+37(100)
ББК 72.4+74(0)
Т 33

Матеріали Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції «Тенденції та перспективи розвитку науки і освіти в умовах глобалізації»: Зб. наук. праць. Переяслав, 2024. Вип. 108. 137 с.

ГОЛОВНИЙ РЕДАКТОР:

Коцур В. П. – доктор історичних наук, професор, академік НАПН України

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Воловик Л. М. – кандидат географічних наук, доцент

Гузун А. В. – кандидат біологічних наук, доцент

Євтушенко Н. М. – кандидат економічних наук, доцент

Кикоть С. М. – кандидат історичних наук (відповідальний за випуск)

Носаченко В. М. – кандидат педагогічних наук, доцент

Руденко О. В. – кандидат психологічних наук, доцент

Садиков А. А. – кандидат фізико-математичних наук, доцент (Казахстан)

Скляренко О. Б. – кандидат філологічних наук, доцент

Халматова Ш. С. – кандидат медичних наук, доцент (Узбекистан)

Юхименко Н. Ф. – кандидат філософських наук, доцент

Збірник матеріалів конференції вміщує результати наукових досліджень наукових співробітників, викладачів вищих навчальних закладів, докторантів, аспірантів, студентів з актуальних проблем гуманітарних, природничих і технічних наук

Відповідальність за грамотність, автентичність цитат, достовірність фактів і посилань несуть автори публікацій

©Університет Григорія Сковороди
в Переяславі

©Рада молодих учених університету

УДК 378.6:316.4:37.014.53

Анастасія Попова, Ганна Мицик
(Запоріжжя, Україна)

**ПРОГРАМА СОЦІАЛЬНО-РЕАБІЛІТАЦІЙНОГО СУПРОВОДУ УЧАСНИКІВ
ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ, МЕНЕДЖМЕНТУ, ДОПОМІЖНОГО ПЕРСОНАЛУ
ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЯК СКЛАДОВА ДИЗАЙНУ ІНКЛЮЗИВНОГО
ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА**

У статті розглядається програма соціально-реабілітаційного супроводу учасників освітнього процесу, менеджменту та допоміжного персоналу закладів вищої освіти як складова дизайну інклюзивного освітнього середовища. Описані ключові модулі програми, їхні завдання та очікувані результати, що спрямовані на забезпечення соціальної, соціально-побутової та реабілітаційної підтримки для всіх учасників освітнього процесу, зокрема здобувачів освіти з особливими освітніми потребами.

Ключові слова: *інклюзивна освіта, соціально-реабілітаційний супровід, заклади вищої освіти, здобувачі освіти з особливими потребами, учасники освітнього процесу.*

The article examines the program of social and rehabilitation support for participants in the educational process, management, and auxiliary staff of higher education institutions as a component of the inclusive educational environment design. The key modules of the program, their objectives, and expected outcomes are described, aimed at providing social, household, and rehabilitation support for all participants in the educational process, particularly students with special educational needs.

Key words: *inclusive education, social and rehabilitation support, higher education institutions, students with special educational needs, participants in the educational process.*

Інклюзивна освіта в Україні є важливою складовою державної політики у сфері вищої освіти, що спрямована на забезпечення рівних прав і можливостей для всіх учасників освітнього процесу, включаючи осіб з особливими освітніми потребами (далі ООП). «Порядок організації інклюзивного навчання у закладах вищої освіти», затверджений Постановою Кабінету Міністрів України, визначає основні засади створення інклюзивного освітнього середовища та надання відповідних послуг, зокрема через організацію спеціального навчально-реабілітаційного супроводу здобувачів освіти з особливими освітніми потребами (ООП) у ЗВО, який включає соціальний супровід, що передбачає створення умов для їх соціальної та соціально-побутової підтримки [3]. Цей вид супроводу передбачає заходи щодо створення умов для соціальної та соціально-побутової підтримки здобувачів освіти з особливими освітніми потребами, в тому числі надання інформації та допомоги у влаштуванні в гуртожиток, отриманні технічних засобів реабілітації, організації волонтерської допомоги для підтримки таких здобувачів освіти.

Однак, завдання та шляхи реалізації цього виду супроводу не окреслені, що створює перешкоди у його організації серед ЗВО, оскільки більшість з них не мають достатнього досвіду та ресурсів для його ефективної реалізації. Це призводить до недостатньої підтримки здобувачів з ООП, що, в свою чергу, може негативно вплинути на їх академічні досягнення та соціальну інтеграцію. До того ж, забезпечення повної підтримки, з урахуванням здійсненого аналізу кращих практик організації інклюзивного освітнього середовища в українських та закордонних ЗВО [1], нормативних національних документів [2] та, зокрема, прийнятої Національної стратегії розвитку інклюзивного навчання на період до 2029 року та затвердження операційного плану заходів з її реалізації на 2024 – 2026 роки [4], важливо забезпечувати і реабілітаційну складову супроводу, яка має включати додаткові заходи, спрямовані на фізичну, освітню та соціальну реабілітацію, забезпечуючи

комплексну підтримку для досягнення освітніх та життєвих цілей через співпрацю з медичними закладами, соціальними установами, службами, громадськими організаціями, органами влади та освітніми закладами.

З урахуванням цього та здійсненого аналізу готовності українських закладів вищої освіти до розбудови інклюзивного освітнього середовища [5], в рамках реалізації проекту «Дизайн інклюзивного освітнього середовища закладу вищої освіти», ми розробили програму соціально-реабілітаційного супроводу, який розуміємо як комплекс заходів, спрямованих на створення умов для соціальної, соціально-побутової та реабілітаційної підтримки всіх учасників освітнього процесу, включаючи здобувачів освіти, менеджмент та допоміжний персонал. Цей супровід передбачає надання інформації та допомоги у влаштуванні в гуртожиток, отриманні технічних засобів реабілітації, організації волонтерської допомоги, а також забезпечення доступу до медичних, соціальних та реабілітаційних послуг для покращення фізичного та психічного стану учасників освітнього процесу, сприяючи їх успішній інтеграції та адаптації до університетського життя.

Програма соціально-реабілітаційного супроводу у закладах вищої освіти є комплексним інструментом, спрямованим на забезпечення інклюзивного освітнього середовища для всіх учасників освітнього процесу, зокрема здобувачів освіти з ООП. Вона складається з трьох ключових модулів, кожен з яких охоплює окремі аспекти підтримки та розвитку інклюзії в освітньому середовищі закладу освіти та передбачає шляхи реалізації, які можуть варіюватися залежно від потреб і можливостей університетів.

«Модуль 1. Соціально-реабілітаційний супровід: розбудова інклюзивної культури» спрямований на формування та підтримку інклюзивної культури у ЗВО. Він передбачає створення середовища, в якому кожен учасник освітнього процесу відчуває себе значущою частиною спільноти. Основними заходами в рамках цього модуля є просвітницька діяльність, організація тренінгів з питань інклюзії, розвиток толерантності та взаєморозуміння серед здобувачів, викладачів та допоміжного персоналу.

Метою «Модуля 2. Соціально-реабілітаційний супровід: розробка інклюзивної політики» є впровадження інклюзивної політики на рівні ЗВО. Це включає розробку нормативно-правової бази, що забезпечує права та підтримку осіб з ООП, а також створення механізмів моніторингу та оцінки ефективності реалізації інклюзивних практик. Важливими аспектами цього модуля є створення спеціалізованих підрозділів та груп супроводу, які відповідають за організацію та проведення соціально-реабілітаційних заходів.

«Модуль 3. Соціально-реабілітаційний супровід: впровадження інклюзивних практик» передбачає безпосереднє впровадження інклюзивних практик у освітній процес. Він охоплює розробку та реалізацію індивідуальних програм соціально-реабілітаційного супроводу для здобувачів з ООП. Крім того, модуль включає створення ресурсних кімнат, спеціалізованих приміщень для відпочинку та консультацій, організацію волонтерської допомоги, забезпечення доступу до необхідних технічних засобів та соціально-реабілітаційних послуг.

Завдання програми полягають у забезпеченні соціальної, соціально-побутової та реабілітаційної підтримки всіх учасників освітнього процесу, включаючи здобувачів освіти, викладацький та адміністративний персонал. Очікувані результати впровадження програми включають покращення доступності освітніх послуг, підвищення академічних досягнень студентів з особливими потребами, зміцнення соціальної інтеграції та розвитку лідерських якостей, а також покращення загальної якості життя учасників освітнього процесу.

Програма базується на інтеграційному підході, який передбачає співпрацю між різними структурними підрозділами ЗВО, соціальними установами, медичними закладами, громадськими організаціями та іншими партнерами задля забезпечення комплексної

підтримки здобувачів з ООП та створити умови для їхньої успішної інтеграції в освітнє середовище.

Для реалізації програми важливим є залучення додаткових фінансових ресурсів, включаючи гранти, підтримку з боку громадських організацій, благодійних фондів та бізнес-структур. Це забезпечить можливість придбання необхідних технічних засобів, облаштування спеціалізованих приміщень та надання якісних соціально-реабілітаційних послуг.

Таким чином, програма соціально-реабілітаційного супроводу є багатокомпонентною ініціативою, що охоплює всі аспекти інклюзивної освіти, від створення сприятливого середовища та політики до впровадження конкретних практик, що забезпечують рівні можливості для всіх учасників освітнього процесу.

ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА

1. Лопатіна Г. та ін. Кращі практики організації інклюзивного освітнього середовища в українських та закордонних закладах вищої освіти: аналітичний звіт / За заг. ред. О. Гуренко. Такібук, 2024. 37 с.

2. Попова А. та ін. Законодавчі та нормативно-правові акти з організації інклюзивного освітнього середовища в закладах вищої освіти: аналітичний звіт / За заг. ред. О. Гуренко. Такібук, 2024. 176 с.

3. Про затвердження Порядку організації інклюзивного навчання у закладах вищої освіти : Постанова Кабінету Міністрів України від 10.07.2019 р. № 635 : станом на 28.07.2021 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/635-2019-п#Text> (дата звернення: 03.12.2023).

4. Про схвалення Національної стратегії розвитку інклюзивного навчання на період до 2029 року та затвердження операційного плану заходів з її реалізації на 2024-2026 роки: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 07.06.2024 р. № 527-р. URL: <https://cutt.ly/3epf2aNm> (дата звернення: 10.07.2024).

5. Цибуляк Н. та ін. Готовність українських закладів вищої освіти до розбудови інклюзивного освітнього середовища: аналітичний звіт / За заг. ред. О. Гуренко. Такібук, 2024. 77 с.

УДК 373.2.01/.09(477)(082)

*Ірина Товт
(Біла Церква, Україна)*

СУТНІСТЬ ТА ЗНАЧЕННЯ ПЕДАГОГІКИ ПАРТНЕРСТВА В РЕАЛІЗАЦІЇ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ ДИТИНИ НА ПЕРІОД НАВЧАННЯ В НОВІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ШКОЛІ

У статті висвітлено завдання, зміст, принципи, технології, форми і методи педагогіки партнерства як основної новачки Нової української школи. Звертається увага на проблему сім'ї та школи у вихованні дітей.

Ключові слова: педагогіка партнерства, толерантність, свобода, взаємодія, індивідуальний розвиток, особистість, особистісно зорієнтовані технології навчання.

The article highlights the task, content, principles, technologies, forms and methods of partnership pedagogy as the main innovation of the New Ukrainian School. Attention is drawn to the problem of family and school in raising children.

Keywords: pedagogy of partnership, tolerance, freedom, interaction, individual development, personality, personally oriented learning technologies.